

Pärsia / فارسی Fārsī

latinisatsioon: ÜRO 1967 + KNABi täpsustused

Pärsia keel kasutab araabia kirja lisamärkidega. Kiri on paremalt vasakule. Märgil on kuni neli kuju, sõltuvalt seostumusest eelneva ja järgneva märgiga. Kõik neli vormi on esitatud araabia tabelis, allpool on üksnes iseseisev märgikuju.

I. Konsonandimärgid

1	ا	_ ^A	10	د	d	19	ط	ṭ	28	م	m
2	ب	b	11	ذ	z̄	20	ظ	ẓ	29	ن	n
3	پ	p	12	ر	r	21	ع	‘	30	و	v
4	ت	t	13	ز	z	22	غ	gh	31	ه	h
5	ث	ṯ	14	ژ	zh	23	ف	f	32	ی	y
6	ج	j	15	س	s	24	ق	q			
7	چ	ch	16	ش	sh	25	ک	k			
8	ح	ḥ	17	ص	ṣ	26	گ	g			
9	خ	kh	18	ض	ẓ	27	ل	l			

^A Märki ei latiniseerita, ent vt *alef* iga (l) kaasnevaid latinisatsioone II tabelis.

II. Vokaalimärgid jm diakriitilised märgid (ب märgib mis tahes konsonandimärki)

1	ب	a	6	آ	’ā, ā ^A	11	بُ	(B)
2	بِ	e	7	بِی	ī	12	ء	’
3	بُ	o	8	بُو	ū	13	بَب	(C)
4	بَا	ā	9	بِی	ey	14	بِی-	-e ^D , -ye ^E
5	بِی	á	10	بُو	ow			

^A Sõna alguses.

^B Ei latiniseerita; märgib vokaali puudumist.

^C Märgib konsonandi kahekordistumist.

^D Konsonandi järel (v.a *-ah*).

^E Vokaali järel (vt ka märkust 2).

Märkused

1. Pärsia keeles esinevat araabia päritoluga adjektiivilõppu *-یه* latiniseeritakse ühendiga *-īyeh*. Määratud artikli latiniseerimisel kehtivad samad assimilatsioonireeglid mis

araabia keeles, nt زين الدين *Zeyn od Dīn*. Nime alguses säilib artikkel kujul *al*, mujal on tavaliselt *ol*.

2. Sidesufiks (*eẓāfeh*) -e pärsia kirjaviisis konsonandi järel tavaliselt ei kajastu, nt کوه مرغوب *Kūh-e Marghūb*. Sõnalõpulise ۱ või و puhul kirjutatakse seda ى-ga, nt پای آب *Pā-ye Āb*. Sõnalõpulise ى ja ۰ puhul väljendab sufiksit märgi peale kirjutatud *hamzeh*, nt دهانه ممير *Dahāneh-ye Mambar*.
3. Pärsia vokaalide märkimiseks on kasutusel kaks süsteemi, mis tabelis on antud eraldi tulpades. Esimene on pärsia oma süsteem, teine toetub rohkem araabia traditsioonile. Tavakirjaviisis vokaalidiakriitikuid ei kasutata.
4. Märgiühend خو vokaali ees latiniseeritakse *khv*, kuigi v ei hääldu. „Kahte“ märkiv sõna latiniseeritakse kujul *dō*.
5. Afganistanis kasutatavat pärsia kirjakeelt nimetatakse **dari** e kabuli e farsi-kabuli keeleks. Seda tadžiki keelele lähedast keelt kasutavad sageli muud rahvad peale puštude. Erinevalt pärsia keelest sisaldab dari tähestik puštust laenatud tähte ځ *ts*. Latinisatsioonis võivad esineda ka vasted *i* (pärsia *e*), *ō* (*ow*, *ū*), *u* (*o*).
6. 2012. a ÜRO heaks kiidetud latinisatsioonis on järgmised vasted: á → ā, ch → č, eh (sõna lõpus) → e, gh → q, ħ → h, ī → i, kh → x, s̄/š → s, sh → š, ʈ → t, ū → u, z̄/z/z → z, zh → ž, ‘ → ’.
7. KNABi täpsustusi transliteratiivsuse tagamiseks vt araabia osast.

Hääldus

a	[æ]	h	[h], [-] ^B	q	[ɣ], [g] ^A	y	[j]
ā, á	[ɑː]	ħ	[h]	sh	[ʃ]	z̄, z, z	[z]
ch	[tʃ]	ī	[i]	s̄, š	[s]	zh	[ʒ]
e	[ɛ]	j	[dʒ]	ʈ	[t]	’	[ʔ]
gh	[ɣ], [g] ^A	kh	[x]	ū	[u]	‘	[ʔ], [-] ^C

^A Muudes positsioonides kui vokaalide vahel.

^B Ei hääldu sõna lõpus.

^C Vokaali ees paiknedes pikendab vokaali hääldust.